

DEMOCRACY IN MOTION

Education and Culture DG
'Europe for Citizens' Programme

OMNIBUS
FÜR DIREKTE DEMOKRATIE IN DEUTSCHLAND

Mehr Demokratie e.V.

12 zemalja, 8.000 km, 1 cilj

- putovanje kroz Jugoistočnu Europu

U jesen 2009. OMNIBUS kreće na povijesno putovanje kroz 12 zemalja Jugoistočne Europe. Time se odazivamo pozivu Goethe-Instituta u Ateni te Goethe-Instituta i drugih partnera u Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Skopju, Sofiji, Solunu, Ateni, Istanbulu, Bukureštu, Beogradu, Budimpešti, Bratislavi, Linzu, Beču i Münchenu.

Za vrijeme desetotjednog putovanja zadržat ćemo se u dotičnim glavnim gradovima i susresti s kulturnim prostorom koji fascinira svojom osebnom poviješću i raznolikošću života.

Sjedišta Goethe-Instituta u to vrijeme će postati otvoreni forumi u kojima će stvarno sudjelovati građani. Prigodom susreta i priredaba namjeravamo slikovito razviti ideju o jednorodnosti demokracije i umjetnosti. Želimo na licu mjesta

s ljudima pronalaziti odgovore na pitanja o našoj zajedničkoj viziji Europe i mogućnostima oblikovanja nužnima za njezinu realizaciju.

Postaje u Grčkoj i na Bosporu najznačajnije su točke na tom putu. Ondje planiramo dvije priredbe u kojima će sudionici biti iz raznih zemalja. I na drugim postajama turneje odvijat će se živahan program. Tako će u Zagrebu na primjer doći do susreta sa studentskim pokretom, u Sarajevu se planira posjet jednoj školi, u Skopju će se posjetiti tjedne njemačke kulture, a u Solunu, Ateni i Istanbulu bijenale. Na točkama programa se radi, a planiraju ih i njihovu provedbu pomažu lokalni partneri i Goethe-Instituti na licu mjesta.

OMNIBUS

„OMNIBUS za izravnu demokraciju“ već 22 godine pretvara u praksu ideju umjetnika Josepha Beuysa.

Naš alat je dvokatni autobus, putujuća škola suvereniteta i mišljenja. U njemu su ideje po kojima ljudi samostalno odlučuju o oblikovanju društva, a prednjači im izravna demokracija.

OMNIBUS posjeti oko 100 njemačkih gradova godišnje i u njima na nekoliko dana otvara prostor za razgovor na trgovima, u pješačkim zonama, školama, na sveučilištima i u poduzećima.

U razgovorima se dotiču umjetnost i kultura, opticaj novca i gospodarstveni tokovi, školstvo i obrazovanje, pitanje ekologije, a sve više i pitanje Europe.

omnibus (lat.), za sve, kroz sve, sa svima

www.omnibus.org

Više Demokracije

motor je za narodna glasovanja i bolje biračko pravo. Svaki glas jednako važi i svaki čovjek ima pravo sudjelovanja.

www.mehr-demokratie.de

Prošireni pojam umjetnosti & demokracija

Joseph Beuys opisuje buduću ideju uzajamnog djelovanja ljudi na temelju slobode i samoodlučivanja kao „socijalnu plastiku“. Čovjek je odgovoran oblikovatelj cijeloga društva. Još 1971. osnovao je u Düsseldorfu „Organizaciju za izravnu demokraciju sve narodnim glasovanjem“. Na Documenti 5 u Kasselu 100 dana je razgovarao s posjetiteljima o „proširenom pojmu umjetnosti“ i nužnosti izravne demokracije za ostvarenje socijalne plastike. Nadovezujući se na to, putovanje u jesen 2009. smatramo doprinosom „proširenom pojmu umjetnosti“.

CLAUDINE NIERTH

Glasnogovornica udruge Više demokracije i inicijatorica bijelog OMNIBUSA

BRIGITTE KRENKERS

Inicijatorica prvog OMNIBUSA 1987. Članica društva i tour-menadžerica.

MAXIE ZURMÜHLEN

Suradnica OMNIBUSA, tour-menadžerica

ROMAN HUBER

Poslovni upravitelj registrirane udruge Više demokracije

JOHANNES STÜTTGEN

Umjetnik, student majstorskog razreda Josepha Beuysa, idejni začetnik i partner OMNIBUSA

SUSANNE SOCHER

Građanska savjetnica registrirane udruge Više demokracije

GERALD HÄFNER

Glasnogovornik upravnog odbora i suosnivač udruge Više demokracije, član Europskog parlamenta

WERNER KÜPPERS

Vozač bijelog OMNIBUSA već 8 godina

KOSTA TOUBEKIS

Filmski producent i suradnik OMNIBUSA i udruge Više demokracije.

KATRIN TOBER

Politologinja, suradnica OMNIBUSA i udruge Više demokracije

MICHAEL VON DER LOHE

Poslovođa općekorisnog društva OMNIBUS

RHEA THÖNGES-STRINGARIS

Povijesničarka umjetnosti, suradnica Josepha Beuysa, angažirana u udruzi Više demokracije i OMNIBUS.

RALF-UWE BECK

Pastor, voditelj ureda za odnose s javnošću evangeličke crkve za Thüringen i Sachsen-Anhalt, inicijator dvaju narodnih glasovanja

KARL-HEINZ TRITSCHLER

Umjetnik, suradnik OMNIBUSA

WOLFGER PÖHLMANN

Goethe-Institut, ravnatelj programa u Ateni s regionalnim nalogom za Jugoistočnu Europu.

Zašto DEMOKRACIJA?

„Demokracija u pokretu“ je lajtmotiv nekonvencionalne umjetničke akcije koja će trajati otprilike 2 mjeseca, a „startala“ je na inicijativu Goethe-Instituta u Ateni.

Polazna točka za planove započete otprilike prije dvije godine, u realizaciji kojih na različite načine sada sudjeluje 12 Goethe-Instituta iz Jugoistočne Europe, bile su predstojeće značajne obljetnice koje se u Njemačkoj slave 2009. godine. 1949. bila je godina osnivanja obiju njemačkih država, Savezne Republike Njemačke (SRNJ) i Njemačke Demokratske Republike (DDR). Usto proslavljamo i 60 godina državnog ustava, a 9. studenoga i 20. obljetnicu pada Berlinskog zida. Tim povijesnim događajem jednog mirno proteklog narodnog ustanka započeo je kraj Hladnoga rata, što ne samo da je omogućilo ponovno ujedinjenje Njemačke i promijenilo zemljovid Europe, nego je za posljednicu imalo i globalne rezultate.

I aktualna politička situacija diljem svijeta, europska rasprava o Lisabonskom ugovoru, svjetska gospodarska kriza, korupcijski skandali i opća omraženost politike svjedoče o još uvijek aktualnom značaju teme „demokracija“.

U tom kontekstu paradoksalno može izgledati to što se demokracija kao nadređena ideja vodilja naše kulture uvelike prepušta političkim strankama i funkcionarima, a tek mali broj nezavisnih inicijativa i interesnih skupina su sebi na zastavu zapisali jačanje demokracije.

Demokracija kao umjetničko djelo

Na isteku 20. stoljeća bilo je malo onih koji su svijet umjetnosti tako snažno promijenili i obilježili kao Joseph Beuys, koji je čovjeka shvaćao kao mjeru svih stvari. Polazeći od spoznaje da je kreativnost bitna značajka čovjeka, Beuys je prakticirao prošireni pojam umjetnosti, koji se daleko iznad estetskih dimenzija bavio pitanjima kulture, prirode i socijalnih struktura. Osnutkom „Organizacije za izravnu demokraciju i svenarodno glasovanje“, Beuys je pronašao ekvivalent za svoj utopijski projekt društva kao „socijalne plastike“.

Već za svoju prvu temeljnu demokratsku akciju Beuys je upotrijebio jedan stari autobus kao

slikoviti znamen za demokraciju i simbol slobodne i samoodlučujuće participacije svih u oblikovanju zajednice.

Već 1987. godine, nedugo nakon Beuysove smrti, našli su se zajedno radi nastavljanja njegove misije ljudi pod nazivom „OMNIBUS za izravnu demokraciju“, koji zastupaju „putujuću školu suvereniteta“. Suosnivači i članovi društva su uz ostale Brigitte Krenkers i Johannes Stüttgen, negdašnji student majstorskog razreda i najbliži suputnik Josepha Beuysa.

Krenuvši s dokumente 8, autobus je najprije putovao kroz Njemačku, a organizatori su po uzoru na Beuysa posvuda nastojali razgovarati s ljudima kako bi aktivno sudjelovali u oblikovanju socijalne plastike. Već više od 20 godina on je forum susreta i rasprava, motor za mnoge uspješne narodne zahtjeve za plebsicitom i proširenje prava te sudjelovanje građana u političkim procesima odlučivanja.

U nastojanju povezivanja politike i umjetnosti, OMNIBUS za izravnu demokraciju treba se sada zaustaviti i na svim Goethe-Institutima Jugoistočne Europe te shodno svojoj koncepciji pružiti povod i ponuditi platformu za razgovore, rasprave i mnogovrsne kulturne aktivnosti. Uz podršku Europske Unije, cijelo putovanje će zabilježiti filmska ekipa, a na internetu se putovanje može pratiti virtualno.

Na više bijenala, autobus će se integrirati u program, ali i sabornice, muzeji, veleposlanstva, škole, akademije i javni trgovi bit će mjesta razmišljanja o demokraciji.

Jedan od najsimboličnijih vrhunaca ovog putovanja prikazati će akcije u Ateni, polazištu ideje direktne demokracije.

Zahvaljujemo se svim mnogobrojnim partnerima sudionicima i podupirateljima ove akcije, a posebno se zahvaljujemo predstavnicima i članovima obiju organizacija nositeljica, općekorisnom društvu OMNIBUS GmbH i građanskoj inicijativi „Više demokracije“, koja je s velikim oduševljenjem i uvelike se angažirajući prihvatila naš poziv.

Wolfger Pöhlmann
Ravnatelj programskog odjela
Goethe-Institut Atena

Obnova ideje demokracija iz duha umjetnosti

Grčka, ponajprije Atena kao mjesto rođenja demokracije iz umjetnosti – slika toga: Dionizovo kazalište u podnožju Akropole – i kao mjesto rođenja filozofije, dakle slobodnog mišljenja, rodno je mjesto Europe. Danas, 2500 godina kasnije, opet je na dnevnom redu Europa, pitanje njezina budućeg oblika – to jest pitanje njezina identiteta: obnova ideje demokracije iz duha umjetnosti. To želimo svečano zapečatiti na Pnyxu, povijesnom mjestu glasanja u Ateni.

Johannes Stüttgen

Rad OMNIBUSA utemeljen je na proširenom pojmu umjetnosti koji - usmjeren prema biti slobode - osposobljava čovjeka za smjenu struktura otuđenih određenja.

OMNIBUS, uvijek zajedno s udrugom VIŠE DEMOKRACIJE, podrazumijeva se kao instrument novog utemeljenja ideje demokracije u svakom čovjeku. Ideje u kojoj se svaki čovjek pojavljuje kao odgovoran i sposoban suoblikovatelj društva na temelju jednakopravnosti. Na to se odnosi i objašnjenje Josepha Beuysa da "je svaki čovjek umjetnik".

To novo utemeljenje demokracije može nastati izravno - zato i: izravna demokracija. "Izravna" znači: da može nastati tek u samome ljudskom Ja koje tu demokraciju također izravno mora promijeniti. U obliku izravnih glasanja o svim životno važnim pitanjima koja se svih tiču. Načelo "izbora" - na svim razinama - valja dopuniti načelom "glasovanja". Prikladan oblik za to je trostupnjevost: narodna inicijativa, zahtjev za plebiscitom i narodno odlučivanje.

Bez te dopune čisto parlamentarna, tj. neizravna demokracija postupno se kvari i postaje stranačka vlast, koju ljudi sve više osjećaju kao stranu vlast. Kao nedemokraciju.

A i to da je postala predmetom koji vrte profitni interesi kapitalista i njihovi monopoli moći, znamo odavna. Shvaćanje da ljudi nisu sposobni za samoodređenje i samoupravljanje temeljna je zabluda koja povezano s nekontroliranim kapitalizmom uzrokuje ogromne štete. U međuvremenu poznate su kao ekološka kriza, socijalna kriza, novčana kriza itd. Sve su to globalne katastrofe, uzrok kojih su naposljetku nepotpuni pojmovi – jednim imenom: nepotpuna slika čovjeka. Vladajuće strukture moći su izraz toga. Ali čovjek je određen da bude biće slobode! Ne u njegovu još nepotpunom obliku, nego kao onaj koji će stvoriti još viši oblik. Zatvaranje očiju pred tim bila bi propast njega i Zemlje i svih bića koja žive na Zemlji.

Pitanje demokracije, koliko god izravno postavljeno, pitanje je identiteta. Primjer za to: posve aktualno pitanje o identitetu Europe izvan okvira nacionalnih granica.

OMNIBUS na putu iz Njemačke u jugoistočne zemlje Europe – inicijator: Goethe-Institut Atena – jasna je slika. Gdje god stigao, on nije samo glas nego i uho. Kako se nekome može približiti različite jezike? Pomno slušanje glasa drugoga izravno je počinjanje

ispočetka u neznanome, podrijetlo ideje „demokracija“. Ujedno i sjećanje na smisao za početak te ideje prije dvije tisuće i petsto godina u Grčkoj.

To je trag što ga slijedi OMNIBUS ZA IZRAVNU DEMOKRACIJU U NJEMAČKOJ zajedno s udrugom VIŠE DEMOKRACIJE.

Johannes Stüttgen, Uskrs 2009.

Umjetnička koncepcija i pročišćavanje (revolucija) pojmova

1.

Načelo DEMOKRACIJE u najvišoj idejnoj slici čovječanstva

SLOBODA

JEDNAKOST

BRATSTVO

predstavlja srednji element, JEDNAKOST. DEMOKRACIJA se izvodi iz jednakopravnosti svih ljudi. Ideja JEDNAKOST, taj srednji element, ne znači da su svi ljudi jednaki, već samo da svi IMAJU ISTA PRAVA.

JEDNAKOST se, dakle, poziva na DRUŠTVENO PRAVO.

JEDNAKOST koja se temelji na društvenom pravu jest DEMOKRACIJA.

2.

Ali odakle potječe PRAVO? DEMOKRACIJA znači: "Sva vlast proizlazi iz naroda." Suveren prava u DEMOKRACIJI jest narod. No narod smo svi mi, svatko od nas! Svatko sa svojim glasom, a svaki glas ima jednaku težinu. Međutim, JEDNAKA TEŽINA svakoga glasa zagantirana je tek kad je svaki glas i slobodan, tj. kad nije pod tutorstvom, kad je bez diktata. Tu se, dakle, pojavljuje prvi element tog trojstva, tj. SLOBODA. SLOBODA se, dakle, temelji na čovjeku kao individualnosti, kao JASTVU. Poziva se na njegovu posebnost, jedinstvenost, produktivnost, kreativnost, na njegovo mišljenje, osjećanje i htijenje, na njegov duh.

"Svaki čovjek je umjetnik", kaže Joseph Beuys. Time podrazumijeva BIT SLOBODE kao moć u svakome čovjeku. U njemu je sve utemeljeno.

Tako je proizvodnja i oblikovanje PRAVA - i na višoj razini: proizvodnja i oblikovanje DEMOKRACIJE (u kojoj se pravo temelji na načelu pravne JEDNAKOSTI) - INDIVIDUALAN ČIN OBLIKOVANJA SLOBODNOG ČOVJEKA. Prava se ne uzimaju odozgo, nego samo odozdo, tj. iz SLOBODE i SAMOODREĐENJA svakog pojedinog ljudskog JA.

JEDNAKOST, dakle, ne dokida SLOBODU pojedinca, nego uzdiže tu SLOBODU u VIŠI OBLIK - u SLOBODAN OBLIK DRUŠTVA.

3.

No, najviši oblik SLOBODE dolazi do izražaja u trećem elementu, BRATSTVU.

BRATSTVO (LJUBAV) odnosi se na SURADNJU svih kod PODJELE RADA

u proizvodnji, opticaju dobara, zadovoljenju potreba i ophođenju s prirodom i resursima s ljubavlju i brigom.

BRATSTVO (LJUBAV) načelo je EKONOMIJE koje ljudi trebaju ostvariti. Ono upućuje na (i stvara) BUDUĆI OBLIK slobodnog, ekološkog gospodarstva u svijetu.

Joseph Beuys: "SOCIJALNA SKULPTURA"

Za taj BUDUĆI OBLIK, koji će prevladati ovaj sadašnji JOŠ NESLOBODAN, JOŠ NEDEMOKRATSKI, JOŠ NEBRATSKI (nego egoistički) oblik, izgradnja srednjeg elementa, tj. ISTINSKE DEMOKRACIJE, odlučujuća je prekretnica NA KRAJU 20. STOLJEĆA. Jer novi gospodarski zakoni, npr. novi zakoni o kapitalu, novi zakoni o novcu mogu se - proizlazeći iz SLOBODE ljudskog JA i njegove sposobnosti oblikovanja - realizirati samo DEMOKRATSKIM, dakle RAVNOPRAVNIM PRAVNIM DOGOVOROM.

Tako je ostvarenje JEDNAKOSTI (demokracije) iz SLOBODE (stvaralačka snaga ljudskog Ja) uvjet za ostvarenje BRATSTVA (svakolikog umjetničkog djela "Socijalna skulptura"), u kome tek posve na vidjelo stupa SLOBODA.

4.

Radi spoznaje i jačanja te duhovno-umjetničke konstelacije

- SLOBODA   JEDNAKOST   BRATSTVO -

kako bi napokon s neba došla na zemlju (prvi put prije 200 godina pojavila se nad Parizom), Njemačkom kao prenositelj "proširenog pojma umjetnosti" već 7 godina putuje OMNIBUS ZA IZRAVNU DEMOKRACIJU U NJEMAČKOJ. Točno 7 godina nakon njegove 1. postaje (rujan 1987. documenta 8, Kassel) u rujnu 1994. gostovao je u Parizu (u povodu izložbe "Joseph Beuys" u Centru Pompidou).

Johannes Stüttgen, 1994.

(u povodu putovanja OMNIBUSA u Pariz 1994. na poziv muzeja Centre Pompidou).

Plebiscitarna demokracija

Svatko zna da su mnoge europske zemlje u кризи – prezaduženost države, korupcija, nezaposlenost, dječje siromaštvo, manjkava mogućnost financiranja zdravstvenog osiguranja, mirovina i penzija, nepravični i neučinkoviti porezni sustavi, manjak kvalitete u školama i na sveučilištima samo su primjeri. Tko hoće osnažiti svoju zemlju za sadašnjost, mora promijeniti njezinu politiku i zakone koji više ne odgovaraju današnjim zahtjevima. Pravo i politika uvijek su u opasnosti da zamrznú prošlost, umjesto da omogućú budućnost. No zašto je tako teško nešto promijeniti?

Ono osnovno što stoji iza navedenih problema jest: problem demokracije. Jer od stanja naše demokracije ovisi da li i kako nastaju odluke. Demokracija polazi od jednakopravnosti svih građana. I od toga da svi sudjeluju u suglašavanju prava.

Što, dakle, činiti? Potrebna nam je dopuna reprezentativne demokracije izravnom demokracijom, svenarodnim glasovanjem. Cilj mora biti sudjelovanje građana u donošenju odluka i stavljanje u središte stvarnih rasprava. Onda nisu posrijedi osobe, ni stranke, ni vlast, nego jedno određeno stvarno pitanje – na primjer prijedlozi o sprečavanju korupcije.

Odlučujuća za kvalitetu izravne demokracije jest izradba njezinih postupaka. Pitanje kako regulirati narodne inicijative, zahtjeve za plebiscitom i narodno odlučivanje jednako je važno kao i načelna rasprava o njihovom uvođenju. Izravni demokratski postupci trebaju opunomoćiti građane i poslužiti raspodjeli vlasti, što znači da se ne pokreću i ne kontroliraju „odozgo“ nego „odozdo“. „Odozdo“ znači da jedan dio građana koji glasuju ima pravo predati inicijativu koja nakon uspješnog zahtjeva za plebiscitom dovodi do obvezatnog narodnog odlučivanja. Provođenje postupka uvijek je transparentno i podliježe kontroli građana.

To valja razlikovati od plebiscita „odozgo“. Pri takvom plebiscitu odlučuje „vlast“ kada o nekim temama pitati narod, i to najčešće predsjednik države ili predsjednik vlade. Plebisciti su često instrumenti vlasti, kojima oni koji vladaju uz pomoć „naroda“ učvršćuju svoju vlast.

Nažalost se plebiscitarni i izravno demokratski postupci narodnog glasovanja često ne razlikuju jedni od drugih, a to je vidljivo iz toga što se oba temeljno različita postupka označavaju istim

nazivom „referendum“. Često se izravni demokratski postupci diskreditiraju time što ih se povezuje s plebiscitima koje su provodili svakojaki diktatori i autoritarni režimi.

Roman Huber
Poslovni upravitelj registrirane udruge
Više demokracije

Pri izradbi postupaka za inicijativu i referendum valja imati u vidu niz elemenata.

Kvaliteta izravno demokratskih postupaka neposredno određuje kvalitetu rezultata. Dobri postupci glasovanja koriste građanima, a ne političarima. Tako građani postaju oblikovatelji socijalne cjeline u kojoj žive.

Broj potpisa

Koliko potpisa je potrebno od građana s pravom glasa za obvezatno održavanje referenduma?

Preporuka: Već prema razini početnih poteškoća, ne bi smjele prelaziti 5% svih osoba s pravom glasa.

Rok prikupljanja

Koliko vremena je na raspolaganju za prikupljanje potpisa?

Preporuka: Komunikacija – informacija, rasprava, učenje, srce je izravne demokracije, i bez vremena je nema. Za poduzimanje svedržavne inicijative potrebno je najmanje 12 mjeseci vremena, a preporuča se 18 mjeseci.

Vrsta i način prikupljanja

Mogu li se potpisi prikupljati slobodno ili se moraju pribaviti u službenim uredima?

Preporuka: Dobro izgrađena izravna demokracija ne zna za restrikcije glede prikupljanja potpisa, osim što sprečava da neopazice potpisuju oni koji na to nemaju pravo.

Važenje narodnog glasovanja / Zahtjevi glede većine

Je li potrebna kvalificirana većina glasača i / ili kvota ili je dovoljna većina glasača?

Preporuka: Često su za važenje odluka naroda propisane posebne obveze sudjelovanja. To dovodi do toga da se odluke naroda poništavaju. Trebali bi važiti isti zahtjevi glede većine kao kod parlamentarnih izbora. Odlučuje većina.

Teme glasovanja

O kojim temama se može odnosno ne može odlučivati izravno demokratski?

Preporuka: Građani bi morali odlučivati o istim temama kao i predstavnici koje su birali.

Glossary of direct democratic procedures

This glossary explains common expressions of direct democratic procedures in Germany that can be found on local and state levels. On the federal level there are no provisions for nationwide initiatives and referendums, except the reorganisation of states (Bundesländer). Direct democracy only refers to procedures where the electorate vote on factual issues, not on representatives. Thus, recalls and direct elections of representatives like mayors or heads of state (like in France or the USA) are not seen as direct democratic procedures.

Popular Legislation / Volksabstimmung (Volksgesetzgebung)

Popular legislation is included in the constitutions of all German states (Bundesländer). Laws and legal as well as constitutional amendments can be subject to it. The popular legislation process consists of three stages: the popular initiative, the popular demand, and the popular referendum.

Popular Initiative (Volksinitiative)

or Application for a Popular Demand (Zulassungsantrag)

The provisions for the first stage vary among the German states. A (relatively) small number of signatures need to be collected for a valid initiative or application. The difference between those procedures is how they will be handled after they had been filed. If a popular legislative process of a state requires a popular initiative, the state parliament has to deal with it in a plenary discussion. An application for a popular demand will only be checked for admissibility by the state government.

Popular Demand (Volksbegehren)

After admissibility of a popular initiative or of an application has been determined, and parliament has not adopt the initiative, a popular demand will be scheduled. Provisions for this stage of the popular legislation vary substantially. In Baden-Württemberg, for example, one sixth of the eligible voters (= 1.25 million people) have to sign the popular demand in town halls within two weeks. On the contrary, in Thuringia only one tenth of the eligible voters (= 200.000) have to sign the demand within four months. The collection of signatures is free, which means that one can sign the demand in public. Due to very strict provisions concerning popular demands, they have never taken place in some states (e.g. Baden-Württemberg) or have never been successful in others.

Popular Vote/Popular Referendum (Volksentscheid)

In case of a successful popular demand, parliament must deal with it in plenary discussion. If parliament rejects the content of the demand, a popular vote has to be held. The term “Volksabstimmung” (popular vote/referendum) is also used as a synonym for the whole popular legislative process.

Obligatory Referendums or Mandatory Referendum

In some states, like Hesse and Bavaria, constitutional amendments need to be approved by the people and a referendum has to be held. This kind of direct democratic procedure is common in the political system of Switzerland – not just in case of constitutional amendments, whereas in Germany it's rather rare.

Citizens' Initiatives and Citizens' Referendums

There are also direct democratic procedures on the local level. Provisions differ substantially between the states in terms of required number of signatures, excluded issues and approval quorums.

Postaje na putu prema izravnoj demokraciji

OMNIBUS ZA IZRAVNU DEMOKRACIJU U NJEMAČKOJ je građanska inicijativa koja se zalaže za svenarodno glasanje na svim razinama suvereniteta.

Glavni impuls za naš rad dolazi od umjetnika Josepha Beuysa, koji je 1971. osnovao „Organizaciju za izravnu demokraciju svenarodnim glasanjem“ s uredom u Düsseldorfu. 1972. instalirao je ured na „documenti 5“ u Kasselu i 100 dana razgovarao s posjetiteljima o „proširenom pojmu umjetnosti“ i „izravnoj demokraciji“.

1987

Godinu i pol dana nakon smrti Josepha Beuysa kreće prvi OMNIBUS ZA IZRAVNU DEMOKRACIJU U NJEMAČKOJ na „documenti 8“ (1987.). Na putu je sedam godina (737 postaja).

1988 - 1990

Dana 24. veljače 1988. – pokušaj prelaska u Istočni Berlin (akcija Zapad/Istok): Bivamo zaustavljeni. Tek nakon preokreta (1990.) možemo ući u Istočnu Njemačku i poduprijeti Novi forum i „Okrugle stolove“.

1987 - 1992

U sedam saveznih država zalažemo se za uvođenje komunalnih narodnih odlučivanja i narodnih odlučivanja u cijeloj zemlji. Danas je to posvuda zakonski regulirano. Svake godine održa se na stotine komunalnih građanskih odlučivanja. Tako izravna demokracija raste odozdo.

1987 - 1992

U povodu „ponovnog ujedinjenja“ i ustavnog obećanja u preambuli ustava, dana 17. lipnja 1992. na stupu ispred zgrade Saveznog parlamenta u Bonnu stavljamo 1,074.239 potpisa za uvođenje svenarodnog glasanja u cijeloj Saveznoj Republici.

1993 - 1995

Godine 1993. sudjelujemo u iniciranju narodnog zahtjeva za „Više demokracije u Bavarskoj“. U 14 dana zahtjev potpisuje 1,196.000 građana! Narodna odluka godine 1995. je uspješna. Time narod sam uvodi uporabivo pravilo za građansko odlučivanje u općinama i gradovima.

1996 - 2000

Podupiremo narodnu inicijativu „Škola u slobodi“ u saveznoj državi Schleswig-Holstein i narodni zahtjev za neovisnim sucima u Bavarskoj. U Münchenu iniciramo građansko odlučivanje o sudjelovanju građana i transparentnosti u gradskim financijama.

2001

U travnju 2001. plavi OMNIBUS se kao stanica u „iskustvenom polju čula i mišljenja“ postavlja na postolje u dvorcu Freudenbergu. U OMNIBUSU je deponirano 1,074.239 potpisa za svenarodno glasanje u cijeloj Saveznoj Republici. U njemu je sedam pčelinjih zajednica s maticom koje proizvode med.

2000

Dana 3. svibnja 2001: bijeli OMNIBUS na nebu iznad Berlina! Tom akcijom OMNIBUS zajedno s registriranom udrugom „Više demokracije“ započinje s prikupljanjem potpisa za svenarodno glasovanje u cijeloj Saveznoj Republici (svenarodno glasovanje o svenarodnom glasovanju).

2001

... OMNIBUS je od početka ožujka do kraja studenoga stalno na putu po cijeloj Njemačkoj. Posjetimo više od 100 gradova godišnje. Ondje gdje se OMNIBUS pojavi, otvara se prostor za razgovor o ideji koju on utjelovljuje.

Otada ...

... OMNIBUS je od početka ožujka do kraja studenoga stalno na putu po cijeloj Njemačkoj. Posjetimo više od 100 gradova godišnje. Ondje gdje se OMNIBUS pojavi, otvara se prostor za razgovor o ideji koju on utjelovljuje.

2002

Iskustvom sa sedamnaestogodišnjom Janom Li Frank, u ljeto 2002. dolazimo na ideju da na OMNIBUS ponudimo učeničku praksu. U međuvremenu je više od 30 učenica i učenika iskoristilo tu priliku i veoma obogatilo rad.

2003

Dana 13. ožujka 2003. zajedno s registriranom udrugom „Više demokracije“ u jednoj javnoj akciji ispred zgrade Saveznog parlamenta predajemo predstavnicima svih stranaka i potpredsjednici Saveznog parlamenta 100.000 potpisa (prema našem prijedlogu za izmjenu i dopunu zakona bila bi to „narodna inicijativa“).

2002 - 2004

U lipnju 2004. građani savezne države Hamburg narodnom odlukom sebi daju najmodernije biračko pravo među svim savezним državama! Prvi put birači odlučuju kako birati! OMNIBUS je suinicijator tog svenarodnog glasovanja i aktivan je u svim njegovim fazama u Hamburgu.

2006

U listopadu 2006. u saveznoj državi Bremen narodni zahtjev za boljim biračkim pravom po uzoru na Hamburg tako je uspješan da stranke bez narodnog odlučivanja prihvaćaju prijedlog inicijative za izmjenu i dopunu zakona.

2009

U travnju 2006. pokrećemo „akciju svenarodnog glasovanja“ prigodom koje svatko odmah može postati aktivan po pitanju zakonskog reguliranja svenarodnog glasovanja u cijeloj Saveznoj Republici. Oko 170.000 akcijskih karata već je u opticaju. Vrhunac te akcije su savezni izbori 2009. www.aktion-volksabstimmung.de

... itd.

TOUR-PLAN 04.09. – 14.11.2009

04.09.-06.09.	Wiesbaden
07.09.	Bonn
08.09.	München
09.09.-10.09.	Ljubljana
10.09.-12.09.	Zagreb
13.09.-15.09.	Sarajevo
16.09.-20.09.	Sofija
21.09.-22.09.	Skoplje
23.09.	Tetovo
24.09.-26.09.	Solun
27.09.-28.09.	Delfi
29.09.-10.10.	Atena
10.10.-11.10.	Leptokaria
15.10.-18.10.	Solun
20.10.	Aleksandropolis
21.10.-25.10.	Istanbul
28.10.-29.10.	Bukurešt
30.10.-31.10.	Klausenburg
02.11.-03.11.	Beograd
05.11.-07.11.	Budimpešta
08.11.-09.11.	Bratislava
10.11.-12.11.	Beč
13.11.	Linz
14.11.	München

www.democracy-in-motion.eu